

FICHAS DE PREVENCIÓN DE RISCOS NO SECTOR AGROPECUARIO

RISCOS ESPECÍFICOS E FRECUENTES NA ACTIVIDADE AGROPECUARIA PARA AS MULLERES EN PERÍODOS DE IDADE FÉRTIL, EMBARAZO, POST-PARTO / LACTACIÓN

Como é sabido, no sector agrario os traballos nas explotacións teñen unhas características propias moi diferenciadas das do resto dos sectores, sendo as máis importantes:

- A **gran dependencia da estacionalidade**, o que provoca que o ritmo de traballo sexa esixente;
- Dominio de labores que requiren **esfuerzo físico** e **repetitivas** e sometidas ás inclemencias do tempo.
- No caso da Agricultura convencional a **exposición a determinados produtos químicos**, como fertilizantes, fitosanitarios e outros que poida chegar a ser de uso frecuente.

A Axencia Europea para a Seguridade e Saúde no Traballo en 2007 elaborou o informe “**Las cuestiones de género en relación con la seguridad y salud en el trabajo**” e entre as súas conclusións destacan as seguintes:

- As mulleres sofren máis estres laboral, enfermidades infecciosas, trastornos das extremidades superiores, enfermidades da pel así como asma e alerxias, mentres que os homes sofren máis accidentes, dores de costas e perdas da capacidade auditiva.
- A planificación do traballo, a súa organización e as ferramentas e equipos que se utilizan soen basearse no modelo do “**traballador@ medio**”, aínda que a lexislación da Unión Europea consagra o principio de adaptar o traballo aos traballadores e traballadoras.
- **É necesario estudar as diferenzas de xénero sobre os accidentes e as enfermidades laborais** para eliminar as lagoas no coñecemento deste tema.

Dadas estas particularidades, o traballo de prevención de riscos debería estar axustada ás mesmas. Sen embargo, dentro dos marcos que esixe a Lei de prevención, atopamos unha falta de atención á especificidade do sector agrario, e dentro desta, unha grande falta de atención ás particularidades da muller labrega.

Esta situación provoca un efecto aínda máis preocupante, e é que ao basearse as labores de prevención nos requirimentos da Lei, e ao non estar esta Lei adaptada ás particularidades das mulleres labregas, a falta de protección específica das traballadoras agrarias non ten por que ser obxecto de prevención ou, chegado o caso, de sanción.

Por tanto, faise precisa unha adaptación das labores de prevención de riscos á especificidade das mulleres. Pero esta adaptación non pode producirse a través da consideración do colectivo feminino como minoría, senón en base á importancia real e maioritaria que o traballo das mulleres labregas ten para o sector agrario.

INDIVIDUALIDADE DAS MULLERES LABREGAS

Á hora de focalizar a atención sobre os riscos laborais das mulleres agrarias, sería un erro non prestar atención a unha das súas principais características: **a especificidade das traballadoras como individuos.**

Cada traballadora agraria é **diferente**, por iso **as medidas de prevención deben permitir ser adaptadas ás particularidades de cada muller**.

Factores como os niveis de carga, os Equipos de Protección Individual, a protección da maternidade e as enfermidades laborais ou a conciliación familiar deben ser postos en práctica atendendo ás circunstancias de cada unha das traballadoras.

RISCOS ESPECÍFICOS.

A singularidade das traballadoras agrarias maniféstase sobre todo en tres grandes focos de atención

1.) Cargas e ritmos de traballo

As labores nas explotacións, como xa se ten apuntado, soen incluír un proceso físico determinado e que na maioría dos casos soe ser **esixente**. Pero isto non pode supor que os efectos dos traballos físicos comprometan a saúde dos traballadores e das traballadoras. Os procesos de carga deben estar, na medida do posible, **adaptados aos traballadores e traballadoras** para non provocar lesións ou enfermidades laborais de diferente consideración.

Todo empregador/a e traballador/a deben saber que, en termos xerais, os valores recomendados destas cargas son:

Peso máximo recomendado para unha carga.*

En xeral	25 Kg
Mulleres embarazadas, menores de 18 e maiores	15 Kg
Persoas adestradas (situación illadas e execpcionais)	40 Kg

*(Valores recomendados segundo o “Instituto Nacional de Seguridade e Higiene” INSHT)

As mulleres poden ser máis sensibles que os homes a contraer lesións debido aos excesos de carga dada a súa complexión física. Por suposto, isto é así nos períodos de pre-maternidade, nos que entrarían dentro do apartado de **"traballadores con maior protección"**, pero tamén de xeito máis xeral en calquera proceso de carga e descarga. Porén, debe estar en condicións de cumprir coa súa labor no mellor escenario posíbel.

Para adaptar os ritmos de carga ás necesidades e aos traballadores/as é preciso:

- Planificar as necesidades.
- Establecer os ritmos de traballo.
- Adaptar a eses ritmos as características dos traballadores/as.
- Establecer ritmos de carga decrecentes se é factible.

2.) A Maternidade nas explotacións

A maternidade é un dereito de tódas as mulleres. Dadas as especiais características do seu desenvolvemento existen unha serie de obrigas legais destinadas a protexelas.

A Lei avala ás traballadoras e ofrécelles un marco para que **os seus dereitos sexan respectados e o seu posto de traballo non corra perigo**, a vez que permite desenvolver a súa actividade con normalidade

As Labregas deben saber que todos os dereitos que cobren a maternidade no traballo de forma xeral son perfectamente aplicables no seu caso.

En ocasións durante o traballo agrario prodúcense situacións nas que aínda sen ser plenamente manifesto, existe un perigo latente para a nai e o feto. Por elo é completamente imprescindible:

- Que a muller embarazada comunique (no caso de traballar por conta allea) o seu estado ao empresario co fin de que este, en base ao su plan de prevención de riscos, realice una avaliación.

- No caso de que se detecte que existe perigo, o empresario deberá, cando sexa factible, cambiar de posto á traballadora, e de modo máis xeral, substituír aquilo que, dentro das labores da traballadora, comporte algún risco, por algo que non comporte ningún

3.) O Risco das Vibracións e dos ruidos

Vibracións : É de especial importancia evitar nos desprazamentos e traballo con máquinas un exceso de ruidos e de vibracións, cuas consecuencias poden ser de especial gravidade durante o embarazo, chegando mesmo en casos extremos mesmo a supoñer situacións de abortos ou partos prematuros

Ruidos : Outro dos riscos físicos máis perigosos e frecuentes é a exposición a fontes de ruído, (p.e determinado tipo de maquinaria agrícola ou de transformación e tratamento dos produtos). Os elevados niveis sonoros que provocan estas máquinas, especialmente cando a exposición é prolongada e continuada no tempo pode mesmo ter consecuencias para o feto, polo que cómpre evitar a exposición prolongada e estas fontes de ruído.

4.) Posturas, condicións meteorolóxicas

- **Movimentos/posturas** : En traballos de longa duración e de posturas forzadas, e de vital importancia evitar a posición de pé ou sentada sen repousos e sen cambios de postura. A permanencia excesiva en posturas forzadas durante o embarazo e a consecuente ausencia de repousos, ten suposto un incremento de abortos, partos prematuros e de diminución do peso do recém nacido.
- **Traballos no interior** : As mulleres que traballan en espazos cerrados deben evitar a exposición a monóxido de carbono procedente de motores, tabaco, etc. Esta exposición pode afectar ao feto con efectos tóxicos.
- **Traballos no exterior** : É de especial importancia evitar a exposición ao calor, sobre todo para que non se produzan situacións de deshidratación. Por outra parte tamén hai que evitar o frío intenso e os cambios bruscos de temperatura (especialmente durante o embarazo e a lactación).

Manexo de fitosanitarios :

- No tocante aos riscos químicos e biolóxicos cómpre facer especial fincapé nos produtos perigosos e nas sustancias químicas que se manexan nos tratamentos fitosanitarios. O uso e manexo destes produtos especialmente perigosos durante o embarazo, postparto e lactación debe ser evitado ao longo dos citados períodos, moi especialmente cando así o sinala o manual de instrucións e a ficha de seguridade de tales produtos